ભગવાનના પ્રગટ દિવ્ય સ્વરૂપ : આપણા વહાલા સાહેબદાદા !

~ ભાવાનુવાદ સંકલન : સંગીતાબહેન મોદી (અમદાવાદ)

ટીક ટોક ટીક ટોક... મોડી રાત્રે ઊંઘ ના આવતાં ઘડિયાળ પર નજર પડી – વહેલી સવારે ૧.૧૭ વાગ્યા હતા. ઊંઘ અને હું સંતાકૂકડીની રમત રમતાં હતાં, જેમાં મારા કરતાં એ ઘણી આગળ હતી. હું વિમાસણમાં હતી કે, શાંતિ અને આરામનો અનુભવ કરવા શું કરવું ?

ધીરે ધીરે મારા માનસપટ પર એક ચિત્ર ઊપસી આવ્યું: ઘનશ્યામ મહારાજ, આપણા વહાલા સ્વામિનારાયણ ભગવાનનું બાળસ્વરૂપ, તેઓ ભારતમાં તેમના પ્રાગટ્યસ્થાન છપૈયામાં આનંદકિલ્લોલ કરી રહ્યા છે. મેં મનોમન કલ્પના કરી કે, તેઓ જ્યાં સ્નાન કરતા, એ નારાયણ સરોવર પાસે મસ્તીમાં મહાલી રહ્યા છે. અને મને તેઓના બાળપણના એ નવરાશના દિવસોનું નિર્દોષ હાસ્ય પણ સંભળાઈ રહ્યું હતું. વિવિધ વૃક્ષો અને લીલીછમ વનરાજીથી શોભતી તેમની પ્રાગટ્યભૂમિમાં તેઓએ ગ્રહણ કરેલ સ્વાદિષ્ટ વાનગીઓની મહેક પણ હું અનુભવી શકતી હતી. મનમાં આ લીલાચરિત્રોનું આબેહૂબ દર્શન થતાં મારા ચહેરા પર એક હળવું સ્મિત છવાઈ ગયું અને હું શાંતિથી ક્યારે ઊંઘી ગઈ તેની મને ખબર પણ ના પડી.

જ્યારે વર્ષ ૨૦૨૩-૨૦૨૪ની આંતરરાષ્ટ્રીય યુવા રિટ્રીટ દરમિયાન અમે છપૈયાની મુલાકાત લીધી, ત્યારે અમે ઘનશ્યામ મહારાજની દિવ્ય લીલાઓની સ્મૃતિ કરવાનું મહત્ત્વ સમજ્યાં. આવા પવિત્ર તીર્થસ્થાનની યાત્રાના ફળસ્વરૂપે ભગવાનની દિવ્ય લીલાઓની સ્મૃતિ આપણા મનમાં અંકિત થતાં આપણામાં ઘર કરી ગયેલી નકારાત્મકતા દૂર થાય છે અને આપણું અંતર નિર્મળ બને છે. સદ્‌ગુરુ સાધુ પ.પૂ. અશ્વિનદાદાએ પણ 'ઘનશ્યામ ચરિત્ર'માં લખેલાં આવાં દિવ્ય ચરિત્રો વાંચવાના મહત્ત્વ પર ખૂબ ભાર મૂક્યો હતો.

જ્યારે દિવ્ય આંદોલનોની અનુભૂતિ વિષે પૂછવામાં આવ્યું, ત્યારે પ.પૂ. અશ્વિનદાદાએ એનો ખૂબ સરળ અર્થ સમજાવ્યો : 'જે સ્થાનમાં રહેવાથી આપણને આનંદનો અહેસાસ થાય, જે પવિત્ર સ્થાને સમય વિતાવવાથી આપણા અંતરમાં તેની કાયમી સ્મૃતિઓ અને હકારાત્મક વિચારો વસી જાય, અને અણગમતા વિચારોનો અવકાશ જ ના રહે. આજે આપણે મોગરીમાં અનુપમ મિશનના જે ભવ્ય શિખરબંધ મંદિરનાં દર્શન કરીએ છીએ, તેનું સર્જન એ એક વિચાર, એક સંકલ્પનું પરિણામ છે. જેની પ્રેરણા કેટલાંક વર્ષો પહેલાં હરિભક્તોને તેમની છપૈયાની ધર્મયાત્રા દરમિયાન થઈ હતી. પાવનભૂમિ છપૈયાની અદ્‌ભુત શક્તિનું આ દર્શન છે !'

વર્ષોથી સ્વામિનારાયણના સત્સંગીઓ અત્યંત ભાવથી ભગવાન સ્વામિનારાયણના પ્રાગટ્યસ્થાનનાં દર્શન કરવા આવે છે. સમય વીતતાં અન્ય મકાનોની જેમ અહીં પણ રોકાવા માટે બનાવેલ મકાનો જીર્ણ થયાં છે. ગમે તે હોય પણ સ્વામિનારાયણના સત્સંગીઓ માટે તો છપૈયા એ અક્ષરધામ તુલ્ય જ છે અને અહીં અનુભવાતી પરમ શાંતિના પ્રેમમાં ખેંચાઈને સૌ અહીં આવે છે.

૨૦૨૩માં છપૈયાધામના પરિસરમાં એક નવીન, આધુનિક અને વૈભવી સુવિધાઓવાળી રહેઠાણ વ્યવસ્થા ખુલ્લી મુકાઈ છે. આ નવા રહેઠાણમાં સૌથી પહેલાં રહેવાનું સૌભાગ્ય અમને યુવાનોને પ્રાપ્ત થયું. જોકે, અહીં પધારતા સત્સંગીઓ અહીંની કોઈ સગવડોને ધ્યાનમાં લેવાને બદલે સહજ જ વિચારે કે, ભગવાનની કેવી કૃપા કે, આપણને આ પવિત્ર પ્રાગટ્યસ્થાનનાં દર્શનનો લહાવો પ્રાપ્ત થયો !

છપૈયાધામ પરિસરમાં વિહાર કરતાં હોય તે દરેકને સહજ જ અનુભૂતિ થાય કે, અહીં સૌ ભક્તોને પોતાના ભગવાન પ્રતિ અગાધ પ્રેમ અને ભક્તિભાવ છે ! જોકે, આ પ્રેમ પરસ્પર છે. ભગવાન પણ આવાં પવિત્ર સ્થાનોને કેવી રીતે સુરક્ષિત રાખે છે અને પોતાના વહાલા ભક્તોનાં સુખ-સગવડની કેવી સારસંભાળ રાખે છે તેનાં પણ દર્શન થાય છે.

છપૈયાધામ ઉપરાંત, સંતભગવંત સાહેબદાદાને પોતાના ગુરુના પ્રાગટ્યસ્થાન-ધારીતીર્થ માટે વિશેષ લગાવ છે. જોકે, દરેક તીર્થસ્થાનનું પોતાનું આગવું મહત્ત્વ હોય છે, પણ સાહેબદાદાને ખાસ કરીને છપૈયા અને ધારીતીર્થ માટે અત્યંત આદરભાવ છે. તેઓની દૃષ્ટિ હંમેશાં ભગવાન અને પોતાના ગુરુ તરફ જ હોય છે. અમારી સમજણમાં સાહેબદાદા પ્રતિનો મહિમા અત્યંત વૃદ્ધિને ત્યારે પામ્યો કે, જ્યારે અમે ધારીમાં તેઓના અધ્યાત્મ-વારસાનાં દર્શન કર્યાં. પોતાના ગુરુની સ્મૃતિમાં ગામની દીકરીઓને પહેલાં ક્યારેય ઉપલબ્ધ નહોતી તેવી ઉચ્ચ શિક્ષણની તકો પૂરી પાડતી એક મહિલા આર્ટ્સ અને કૉમર્સ કૉલેજની તેઓએ સ્થાપના કરી.

જ્યારે અમે ધારી પહોંચ્યાં, ત્યારે દીકરીઓએ સાહેબદાદા પ્રત્યેના તેઓના નિખાલસ પ્રેમ અને હૃદયના ભક્તિભાવ સ્વાગતનૃત્ય દ્વારા વ્યક્ત કર્યા. મને ફરી એક વાર પ્રતીતિ થઈ કે, સાહેબદાદાએ પ્રથમ તેઓમાં પ્રેમ સીંચ્યો હતો અને કૉલેજની સ્થાપના કરતાં પૂર્વે જ તેઓને પોતાના હૃદયમાં સ્થાન આપી દીધું હતું. છપૈયા અને ધારી તીર્થની ધર્મયાત્રા દ્વારા એક સત્ય તો સમજાયું કે, ભલે આપણો ભગવાન પ્રતિનો પ્રેમ પાણીના એક બુંદ સમાન-સહેજે જણાઈ આવે તેવો અને મતલબી હોય, પણ ભગવાનનો આપણા માટેનો પ્રેમ એ અગાધ સાગર જેવો હોય છે.

જેમ સાહેબદાદાએ ઉદાહરણ પૂરું પાડ્યું છે, તેમ આપણે સૌ આપણા ગુરુ અને આપણા ભગવાનનાં પ્રાસાદિક પવિત્ર સ્થાનોનો આદર કરી ભક્તિ અદા કરીએ. પ.પૂ. અશ્વિનદાદાની ગહન શીખને આપણે યાદ રાખીએ : છપૈયા, એ સ્વામિનારાયણ ભગવાનનું પ્રાગટ્યધામ છે; પણ તેઓનું સાચું ધામ તો ગુણાતીત સંત છે, કે જેઓના દ્વારા તેઓ સદાય પ્રગટ રહ્યા છે. આપણે આપણું જીવન, આપણને પ્રાપ્ત થયા છે એવા પ્રગટ ગુણાતીત સંત – આપણા વહાલા સાહેબદાદાનો મહિમા પ્રસરાવવામાં સમર્પિત કરીએ ! ◆

(સહેલી શેઠના 'બ્રહ્મનિર્ઝર'-માર્ચ, ૨૦૨૪ના અંકમાં પ્રકાશિત મૂળ અંગ્રેજી લેખનો ભાવાનુવાદ)